

התמרונים בים התיכון

מחופי ישראל ועד למיצר גיברלטר. הקורא בהן מתוך שימת לב ידע ודאי להבחין בין האקטואלי, בייחוד, שבסקירה ובין המתמיד יותר, שבמצבים צייס-מבצעיים האופייניים לים-התיכון.

הקטעים המקובצים להלן, מסקירותיו של ליאו היימן על שורת-תרגיליהם הארוכה של ציי "מדינות-המערב" (מארה"ב ועד יוון) שנערכה בים-התיכון במשך המחצית הראשונה של שנת 1952, עשויים להאיר בחינות מסוימות של הטקטיקה והאסטרטגיה הצייתות בים הגדול, המשתרע

לקח מבצע "הקלף הכביר"

בלח על שתי אסכולות אלו. מאידך גיסא, הבריטים בעלי שנות-הנסיון בשמירת עורקיה-החיים של האימפריה, לחצו לפריסת הכוחות לאורך קויה-החבורה ההיוניים ולאבטחת נתיבי-הים החיוניים בטרם יפנו הכוחות להתקפת-נגד.

מן 25 בפברואר ועד ל-5 במרס הועסקו ציי-המלחמה של ארבע אומות בתמרון הצי הגדול ביותר אשר נערך אי-פעם בים-התיכון. במבצע "הקלף הכביר" — כפי שכונה תמרון זה של "ארגון האמנה-הצפון-אטלנטית" — נטלו חלק 204 אניות-מלחמה ו-570 מטוסים, וכן כ-1150 אניות סוחר.

תוצאות "הקלף הכביר" סיפקו חומר רב למחשבה לכל הסיעות. בשלב התימרונים הראשון, שהוקדש למלחמת-השיירות-המלוות, נראתה עמדת הבריטים נכונה. הטיבת משימה של צוללות, בינונית-בגודלה, בת כ-40 כלי-שיט, בסיוע כ-150 מפציצים ומטוסי-פטרול, חוללה שמות בכלי-השיט של בעלות-הברית.

נוכחותם של יותר מארבעים אדמירלים זיכתה את המבצע בכינוי נוסף, בלתי רשמי — מבצע "דרגות גבוהות". עמדות נמצאו למעשה פחות ממחציתם של ארבעים קציני-הדגל (אדמירלים) שהשתתפו, בעמדות-הפיקוד. השאר פעלו כשופטים ומשקיפים בלתי-תלויים, מטעם האדמירל רוברט קרני, מצי-ארה"ב, שהיה מפקד הכללי של התמרון.

מערכת אמצעי-המגן של השיירה נתגלתה כבלתי מתאימה, ושיטת קבוצות הצי-דו-הקטילה החזקות התבלטה פעם נוספת כגורם מכריע בלחמה נגד-צוללות. הבורות ציד-וקטילה אלו — שהכילו ספינות-משחית, פריגטות, נושאות-מטוסים-ליווי, הליקופטרים ומפציצים גדר-צול-לתיים — הטביעו את כל הצוללות מחטיבת המשימה הנ"ל, פרט לשתי צוללות בלבד.

ב-6 במרס נתאספו כל קציני-הדגל במפקדה הראשית של אדמירל קרני בניאפול לניתוח ולסיכום, סופי, אשר תוצאותיו הראשונות נודעו כעבור זמן-מה.

אך בטרם הושמדו, ביצעו הצוללות כ-700 התקפות, והטביעו — או הזיקו — למעלה מ-100 אניות-מלחמה וכ-180 אניות-סוחר. בלחימה ממשית — לא היו ציי-המלחמה של בעלות-הברית יכולים לשאת באבדות כה כבדות ולהמשיך לקיים את שליטתן בים-התיכון. נוסף על כך, הסבו המפציצים התוקפים אבדות חמורות-מדי לכל השיירות אשר לא יקו להן חיפוי מספיק של מטוסי-קרב. שיירה אחת בת 40 אניות-סוחר, בליווי סירות וספינות-משחית, שפיקד עליה אדמירל איטלקי, הותקפה 90 פעם במשך ארבעת הימים שנדרשו להגיע מגיברלטר למלטה. משערים, כי בתנאי-קרב ממשיים היתה השיירה כולה נמחית ע"י הצוללות והמטוסים התוקפים. כתוצאה מכך נאלצו אף תומכיה הנלהבים ביותר של הלכת "המכה-המוחצת" האמריקאית להודות, כי כל עוד לא אובטחו כהלכה עורקיה-החבורה לא ניתן להתמיד ולקיים מבצעי-

אחת התוצאות של "הקלף הכביר" היתה גישור-על פני התהום שהפרידה בין דעות האמריקאים והבריטים באשר לאורה פעולת ציי הים-התיכון שלהם בשעת מלחמה.

משך פרק-זמן ממושך נטו האמריקאים להחשיב את הים-התיכון כ"אגפו הימני" החזק של גרל איזנהאואר המשימה העיקרית של אגף-ימין זה היתה להלום מידית — ולהנחית את המכה המוחצת — אפילו אם המרכז והאגף השמאלי ידרדרו לאחור, תחת לתץ הסתערות מהממת.

אסכולה זו נתחלקה חלוקת-משנה לשתי אסכולות נוספות — אחת הטוענת, במקרה של מלחמה, לפעולה אסטרטגית מידית נגד היריב — ארצו, תעשיתו, בסיסיו, מספניו; תיו — ככל שיימצא בטוח האוריה הנישאת-בספינותיו; והאחרת, הקוראת לסיוע סקטי, המכוון נגד ליכוי גייסות אויב וקויה-החבורה שלו, בבלקים ובדרום-מרכז אירופה. עם זאת, היתה ההלכה בענין המכה-המוחצת מקר-

התקפה, או אפילו לבצעם חלקית.

בהיותו ענין בריטי טהור, ש"רק" ארבעים אניות-מלחמה נוטלות בו חלק, היה זה מבצע פעוט יחסית, לעומת ה"קלף-הכביר". עם זאת, אפשר ועלחה חשיבותו — מנקר דת-המבט של האדמירליות הבריטית — על זו של "הקלף הכביר".

בתמרון-ציי זה, הגדול מכל התמרונים האחר-מלחמתיים הבריטיים שבוצע בין 17 ל-27 במרס, במרכז היס-התיכון, השתתפו, משולבים, שני ציים בריטיים: צי-היס-התיכון וצי-ה"בית", תחת פיקודו של אדמירל סיר ג'ורג קריזי, המפקד הראשי של "צי-הבית".

זו פעם ראשונה בדבריי-מי-הצי הבריטיים ש"צי-הבית" — המכונה הצי הבריטי "הכביר" — בא ליס-התיכון ליטול חלק בתמרונים משותפים.

עד עתה, בצאת "צי-הבית" ל"סיר האביב" השנתי שלו, היה "צי היס-התיכון" בא לגיברלטר, כדי להספח על "צי-הבית" ולהשתתף בתמרונים באוקיינוס האטלנטי. אחרי-כן באו יחדיו לבקר את הריבירה הצרפתית ונמלי יס-התיכון אחרים, אולם המנהג קרא את "צי היס-התיכון" להיספח ל"צי-הבית".

חידוש זה, ונוכחותו של אדמירל מק-גריגור, "הלורד הימי" הראשון של האדמירליות ** , במלטה ועל אניות-דגל שונות, מוכיח כי הבריטים, כאמריקאים נתנו לבסוף את שיא-העדיפות לזירת המבצעים הציית של היס-התיכון. בניגוד ל"קלף הכביר", שנוסו בו כל סוגי מבצעי-ההגנה והתקפה, התרכזו התמרון הבריטי כליל בבעית שמירת עורקיה-החיים של הקיסרות וצינור-הדם הראשי שלה — נתיבי-הים סואץ-גיברלטר.

לאחר תרגיל-הצי, בא אדמירל קריזי ל"נמל-הגדול" של לה גואלטה במלטה, בנושאת-המטוסים א.ה.מ. ** . "אינדומיטאבל" לפגוש שם את האדמירלים מק-גריגור וסיר ג'וזף אדלסטן (המפקד-הראשי היוצא של "צי היס-התיכון") על סיפונה של הסיירת-הכבדה א.ה.מ. "גלאוגו" — אניית-הדגל של סיר ג'וזף אדלסטן. בין משקיפי צי-ארה"ב שנוכחו שם שררה ההרגשה כי הבריטים הצפינו בפניהם דברים בתרגיל שזה-עתה ערכו.

בעוד אשר ב"הקלף הכביר" השתתפו הבריטים אך כאחד החברים בצות בן ארבע אמות, הרי עתה, כשעמדו ברשות עצמם, ערכו הפגנת-יכולת נהדרת ולאחדים מהמשקיפים היה נדמה כי בתמרונם העצמאי הוכיחו הבריטים תנופת-יתר והתמכרות-יתר.

מאידך גיסא, הותרו מצודדי אסכולת-המחשבה הבריטית חרדה גדולה, כאשר נתחור להם כי שעה שמרבית עצמתה של האויריה מנושאות-המטוסים, של צי פני-הים * עסקה בהגנת שיירות — היה האויב חפשי להתקדם לאורכם של חופי היס-התיכון, ולהקים בסיס-יצוללות ומפציצים, מהם פשטו מטוסים ויצוללות בכל רחבי הים, כשהם זורעים מוקשים וטורפדות. מצב זה היה הופך אף את מערכת הגנת-השיירות הטובה ביותר להסרת-תכלית, ובמרוצת הזמן — את כל תכנון הגנת-היס-התיכון — לכשלון.

בשלב השני היו שתי פעולות-רבתי, האחת היתה הרעשת נקודה בחופה של סרדיניה, שנקבעה כבסיס-יצוללות של האויב. קבוצת-ההרעשה מורכבת משמונה סיירות וכעשרים ספינות-משחית, השתמשה באיתור-מטרות מהאויר ובבקרת-אש אלקטרונית, והפכה חישי-מהר את המקום לתל-חרבות. על קבוצה זו שעסקה בהרעשה גופא, חיפו מסכי ספינות-משחית וחיבות-משימה של נושאות-מטוסים ** — אשר היו ודאי מקהים את עוקצה של כל התקפת-נגד, ואילו ה"תרגולת" הגדולה האחרת היתה הסתערות-בהמון על האי הסלעי סטרומבולי, שהוכרז למעוז אויב. מאתיים שמונים ושנים אוירונים מנושאות-מטוסים, "חיסלו" את האי — ב"נאפאלם", רקטות, פצצות ואש התותחים האבטומטיים שבהם.

וכך, כשאמריקאים מודים בצורך להגביר את הגנת נתיבי-הים, וכשהבריטים מכירים בחשיבותה המודקרת של הפעלת כוח-מחץ ציי נסתמנה כאילו הסכמה-הרדית רבה יותר בבעיות האסטרטגיה של היס-התיכון.

ההלכה הבריטית מודגישה את חשיבות נתיבי-הים

מבלי שמרבית עתונות עולם הקדישה לכך תשומת-לב, באה בעקבות מבצע "הקלף הכביר" — סדרה נוספת של תמרונים, שנודעה כמבצע "הטלה מלאה".

* צי פני-הים — בניגוד לצי-יצוללות — המערב. ** הביטוי, "חטיבת-משימה של נושאות-מטוסים" — אין פירושו ש"רק" אניות מסוג זה מהוות את "חטיבת-המשימה" כולה — אלא כי הן היסוד של חטיבת-המשימה ומבצעות את תכליתה העיקרית.

* החונה בקביעות בנמלי בריטניה.
** דהיינו: ראש-המטה של צי-המלחמה הבריטי.
*** א.ה.מ. — אנית הוד-מלכותו.

פניים, מוסיפים הם בכ"ז לשים את הדגש על לחמה נגד צוללתית ועל שמירת נתיביהים.

הגנת גיברלטר

הנושא של התרגילה הצי הבריטי היה הגנת הנתיב גיברלטר-מלטה בפני צוללות ומטוסים שבטיסם, כדגחת התימרון, בנמלים איטלקיים וצרפתיים שנכבשו. אותו נושא הועלה גם בשלב השני של תרגילה הצי שבו עסקו גם בהגנה על נתיב מלטה-סוריה — בפני אויב ההולם במסיסיפ יוניים, תורכיים וזוגוסלביים.

בעוד האמריקאים מודים, שיתכן בהחלט, במקרה של מלחמה, כי יריביהם יכבשו בסיסים יס-תיכוניים אחדים, הם מוסיפים ומציינים, שההתקפה היא ההגנה הטובה ביותר, ובמקום לרכז את הכוח כולו נגד צוללות אויב — מוטב להלום במקורן; כלומר, להכחיד בסיסי-צי של האויב באמצעות מהלומות אווירי-צי כבדות. הנסיון מוכיח — אומרים האמריקאים — שצוללות מעטות יכולות לכבול חטיבות-משימה גדולות של צי פניהים, הכוללות משחיתות, נושאות-מטוסים ומפציצים-כבדים, אשר אפשר להפעילם בתועלת רבה יותר במהלומות על בסיסן של הצוללות — או על מספנה שבה נבנות צוללות חדשות, — או, לבסוף, במקורות החומר הגלמי.

הבריטים מודים שהאמריקאים צודקים בכך, אך עדיין סבורים הם ששמירה בכל-מחיר על נתיבי הים בפני חסימה — קודמת לכל, בכל אופן, אפילו הבריטים, המפורסמים בחיבתם למתן דברים, אותבים לפרקים לערוך מפגן-כוח; ומאוד יתכן שתרגיל זה תוכנן כדי לשפר את מעמדו של אדמירל מאונטבאטן, יורשו של אדמירל אדלסטון, אשר הבריטים רוצים בו כמפקד-העליון של צי "ארגון-האמנה" הצפון-אטלנטית" בים התיכון.

האדמירלים האיטלקיים, שקיבלו את הפיקוד על אניות בריטיות אחדות במרוצת "הקלף הכביר", התלוננו על, "התנהגותם של אחדים מהמפקדים הבריטיים — פקודיהם, שכינוהו: "יהירה, מלמעלה-למטה, כמי שגומל עמך חסדים", אולם עיקר הרוגן — מקורו בקשיי-שפה, ואי-הבנות הדדיות. הגם שלאיתות ולקשר השתמשו בכתב-יסוד ("קוד") ציי אחד, של "ארגון האמנה-הצפון אטלנטית", לא תמיד היה בכך פתרון. והרי דוגמה: אדמירל איטלקי, שפיקד על שיירה גדולה אותה ב"קוד" ארגון האמנה לקפיטן בריטי, שפיקד על ספינות-המסיחה אשר לשירה: — "מסך" — והלה אותה לו בחזרה: "שגר מברק בשפה ברורה". מתקבל על הדעת שהאתים האיטלקים לא הבינו דבר-מה, והקפיטן הבריטי ביקש אך להבהיר לו את תוכן המברק; אולם בתרגומו האיטלקי היה מברקו מעליב — והאדמירל האיטלקי התלונן בפני אדמירל קרני.

התשובה הבריטית לכל התלונות האיטלקיות היתה שהצי האיטלקי סובל מתסביך-נתיחות, שמקורו בתבוסות ואכזבות מימי המלחמה, ולכן רגיש הוא לדברים שהיו נחשבים להלצה בציים אחרים". על כל פנים, היה רושם כי הבריטים מבכרים לבצע את תימרוני-הצי שלהם לבדם, ללא התערבות חיצונית**. מאידך-גיסא טוענים קציני-צי גבוהים אמריקאים שתרגיל-צי זה, הגם שבוצע באורח מזהיר, מגלה את אורח-המחשבה התבוסני של הבריטים באשר לאסטרטגיה, הציית ביס-התיכון.

בעוד דעת האדמירלים הראשיים הבריטיים נוטה להסכים לפחות לחלק מהלכת המכה-המוחצת" האמריקאית, הטוענת למהלומות אוויריות-צייות מוחצות ולמבצעים חוקי

מבצע "זריקת-לבנה ב"

משום למו, סגנון-בריטיים, כי אפשר ואפשר יהיה לאלה לשתף פעולה עם מפקד-ציים בריטי עליון ביס-התיכון ממש כאשר עם אמריקאי.

אכן, במבצע, זריקת לבנה ב' התגברו הבריטים על הכגלי הזלזול כלפי הצי האיטלקי — ואף העמידו את חטיבת-המשימה שלהם, בפיקודו של אדמירל-המשנה פ.ר. פארהאם, — קצין-הדגל (אדמירל-מפקד) של ה"פלוטיליות"*

אחד הצדדים החשובים במבצע "זריקת-לבנה ב" — שהוא שמש של תימרוני-הצי האנגלו-איטלקיים המשותפים, אשר נערכו בראשיתו של קיץ זה — היתה העובדה, כי היה זה לראשונה שהבריטים נקטו את היוזמה של הזמנת האיטלקים ל"משחקי-צי משותפים" — בלי השתתפותם של האמריקאים. יתכן כי היה בזה — בדומה לתמרוני-הצי האנגלו-יוניים, — שנערכו באותו זמן עצמו —

* דהיינו: — על הספינות הקלות, למיניהן, בני הבריטי מקיף המושג "פלוטיליה" (אשר, במובנו הארגוני המדויק, אינו אלא הכינוי הרשמי לשייטת כל-י-ספן מהקטן נים יותר, בת 6-10 במספר, הכל לפי גודלם) — את ספינות הצי עד לגודל של ספינות-משחית וצוללות בכלל. הכינוי לקבוצות של אניות-צי גדולות יותר (החל בסירות) — הנו "סקוורון".

* אי-הבנה לשונית: Plain Language באנגלית — פירושו גם "שפה גלויה" (דהיינו, לא ב"קוד") — וגם "שפה מובנת"... ** הגם שיתכן זה, במידה שאמנם קיים, חל ודאי על התערבות הצי האמריקאי, רבה-העוצמה ועשיר-הציוד, שמפקדיו נוטים ליטול שררה לעצמם בתימרונים בין-לאומיים. — הע.ר.

שבצי היסטוריון, אשר כאניתהדגל שלו שימשה הסיירת "גלאוגו" — תחת פיקודו האופרטיבי הכללי של האדמירל מאנפראד, סגן מפקדו של הצי האיטלקי, אשר מטוה היה בסיירת, ראיימנדו מונטקוקלי.

נושא של התרגיל — אשר השתתפו בו, גוסף על שתי הסיירות הנ"ל, 17 ספינות-משחתה, כ־20 שולות-מוקשים ושאר כלי־שיט קלים שונים של שתי האומות, — היה: — הבטחתו של איזור ה"משולש הסיצילי". משולש זה, שמהים אותו קצהו של ה"מגף" האיטלקי (בצפון מזרח), מלטה (בדרום-מזרח) וכף ביז, שבצפון אפריקה (ממערב) — הריחו איזור, שבכל מלחמה עתידה יהיה עמדת-מפתח, הקובעת את השליטה על היסטוריון כולו. כל המחזיק במשולש זה, הכולל בחוכו הן את מיצר מסינה והן את "תעלת-סיציליה", יהיה ביכולתו להפריד, לאטום, אטימה-הרמטית, את חלקו המזרחי של היסטוריון כון מחלקו המערבי. וזאת הסיבה לכך שהבריטים, עם הדגש המקובל אצלם על אסטרטגיית-עורקי-החיים הקיסורי תיים, בחרו בחבל חיוני זה כזירה ל"מבצע זריקת לבנה" ב. הנחת-המוצא של התרגיל היתה כי אויבים כבשו שדות-תעופה ונמלים בצפון-איטליה וביגוסולביה ומתכוננים לנ"ק את נתיבות-הים החיוניים מזרח-מערב, ע"י זריעת מוקשים מניאפול ומטראנטה, ומטסי "לאקסטאר" של "פיקוד-החופים" אשר ל"חיל האויר המלכותי", ממלטה, הם אשר שיחקו את התפקיד של אוירוני אויב — שעה שסירות-טורפדו מנועיות של האיטלקים ביצעו תח"קפות-לילה נגד יחידות-צי של בעלות-הברית, היתה זו הפעם הראשונה שזצי האיטלקי הראה רשמית, קבל עולם, את סירות-המנוע נושאות-הטורפדו אשר לו. לפי תנאי חוזה-השלום נאסר על איטליה לבנות — או להחזיק בתוך כוחות-הצי שלה — ספן-סער: — צוללות, סירות-טורפדו, ספן-עליה-בחופים וכיו"ב. ספינה-הגבלות אלה שבחוזה בוטלו ע"י בעלי-הברית לפני כשנה וחצי; אולם, לפי כמה ידיעות, עסקה איטליה כבר מזה שנתים ויותר בבנות ספן-סער; והאמריקאים, כאילו, העבירו לצי האיטלקי מספר סירות טורפדו וספינות-לעליה-בחופים זמן ניכר בטרם בוטל ספינה-הגבלות.

בהתקפות-טורפדו ובשליחת המוקשים, אשר בוצעו במסגרת "זריקת-לבנה" ב' גילו האיטלקים הריצות וכושר-מעש, והצליחו למדו; הגם שבשעת תרגילי תותחנות פוגרו הם אחרי הבריטים. את הליקוי הזה הסבירו ע"י העדרם של מערכת-בקרה אלקטרונית חדישה, ושל מתקני-כינור-הכוונה, כמקובל כיום, על סיפונן של אניות-המלחמה האיטלקיות; מכל מקום, ניכר מקצת ריגוזת חזיכות בין האיטלקים והבריטים, כאשר — בזמן תרגיל הידיות לטוח-ארור — אותתה "גלאוגו" שאלה אל "מונטקוקולי", לאיזה כיוון, בעצם, יורה זו האחרונה, עם זאת הוכיחו בכ"ז התמרונים: א. שאפילו בריטים ואיטלקים יש ביכולתם לשתף פעולה, רב. שכוח-צי בעל גודל-בינוני, ומאוזן היטב במבנהו — כנה שהשתתף בתמרון — אפשר ויהיה מסוגל להגן על ה"משולש הסיצילי" אף בפני התנפלות בעלת יתרון-מספר מכריע — כל זמן ש מ ל ט ה לא

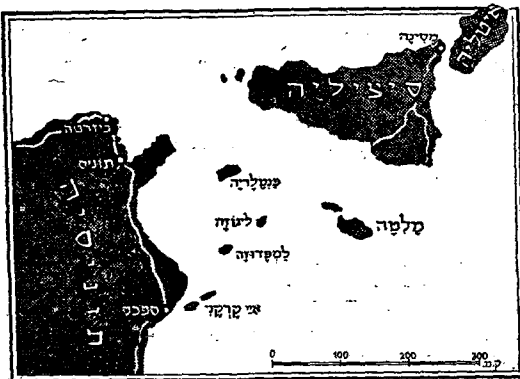
מפציץ בריטי ארבעה-מנועי, מהשנים האחרונות למלחמת-העולם.

אותו זמן עצמו — אך בקצהו האחר של היסטוריון — גיסו הבריטים להוכיח לבעלי בריתם מכבר, ליונים כי כל דבר אשר האמריקאים יכולים לעשותו — ייטיבו הם. הבריטים, לעשותו מן הללו. על-כספנים, התמרונים — אשר נערכו במפרץ פאלארון (למול חופי אטיקה וארץ-קורינת) — תוארו כמוצלחים. קבוצת-הספינות הבריטית היתה מורכבת מנושאות-המטוסים א.ה.מ., תאזאואיס, ספינות-משחתה, ועליה פקד אדמירל-משנה ר. אדוורדס, ציין-הדגל של כוחות-האוויר אשר לצי-היסטוריון הבריטי וסגן מפקדו של צי זה, אשר דגלו היה מונף ב"תאזאואיס" היחידות המשתתפות של הצי-ההלני-המלכותי נמצאו בפיקודו של סגן-אדמירל לאפאס, סגן-מפקדו של צייון. שני-סטה-צוללות היוניות (בת 6 צוללות), בפיקודו של רב-החובל זאפוס, שיחקה את תפקידו של התוקפן, אשר לפי התיאור פרץ את מיצר-הדרדנלים. ותקף את אוור הים-האגאי.

מפציצים נגד-צוללתיים מה"תאזאואיס", וספינות-משחתה בריטיות ויוניות, חברו לצורך "מהלומות" נגד-צוללתיות; אולם הוכח פעם נוספת, ומחוז-לכל ספק, כי קל מאוד להן, לצוללות, לערוך את מבצעייהן בתוך הים האיגאי, על אף האיים ונקודות-המחבוא שבו. לו היו אלה לא תמרונים כי אם "הדבר עצמו" — ולו פעלו בים האיגאי 26 צוללות תחת ה"6" — יש הסוברים כי קשה היה לו, לכוח אנגלי יוני כזו להוציא את כ"ד שעותיו. (אכן, ודאי שהיו גם שסברו אחרת — והדים לדעותיהם מצויות בעתונות-הצי הבריטית. — המער.)

גב כאן, ככ"זריקת-לבנה, ב" גילו הבריטים את דבר העדפתם את הטקטיקה של קבוצות בינוניות או קטנות של ספינות, מאזונות-היטב בהרכבן, לפעולה נגד-צוללתית נגד-מוקשית — קבוצות, המתאימות ביותר לשמירה על נתיביים ארוכים ולהבטחת עורקי-התחבורה, דברים — לגבי בריטניה המ"חם העומדים ברומו של עולם וואת — לעומת הגישה האמריקאית, של "הבה וגף קודם כל בכוחם העיקרי — ואח"כ כבר נספיק גם לטאטא כאן".

תהיה כאשר תהיה תוצאתה הרשמית של המחלוקת בענין הפיקוד העליון ביסטוריון, נדמה הדבר כודאי כי צי-היסטוריון הבריטי, בפיקודו של האדמירל רונן מאונטי באטן איש-בורמה, תקיף ברעתו שלא לשחק תפקידו

מערב סיציליה

„כינור שני“ לעומת צי־ארה״ב היס־תיכוני (ה־צי השש״י) ; ואת החסר לבריטים מבחינת העצמה — מתאמצים הם למלא ע״י יזמה וכושר־מעשה.

שתי סדרות של תמרונים נערכו ביס־התיכון, מימי מאי האחרונים ועד לאמצע יוני, ובמסגרתם שותפו כ־300 אניות מלחמה וכ־1000 מטוסים של חמש מדינות המשתיי־כות ל„ארגון האמנה־הצפון־אטלנטית“. מבצע „כורת“ זה,

תמרונו השנתי ביס־התיכון של ה„ארגון הצפון־אטלנטי“, עלה בממדיו אפילו על מבצע „הקלף הכביר“ מחודש אפריל ש.ש. ; כל ציי הברית שהשתתפו בו — כולל את ה„צי השש״י“, בעל־השם, של ארה״ב — הועמדו בפעם זו תחת פיקודו הכולל של אדמירל בריטי — הלא הוא האדמירל לורד מאַונטבאטן, לאורך נתיב מסען הניחו אזהריתן אניות המלחמה את עקבות־תמרוניהן : „שברי כלים“ הפזורים על פני המים, מצופי־עשן בוערים ושרידי זיקוקי־אחורה מגוני־צבעים.

מבלי שהיתה כרוכה בדבר החלטה רשמית, ליישובה הכולל והמתמיד של מחלוקת אנגליה־אמריקה בענין הפיר קוד על כוחות הצי שביס־התיכון, שימש הפעם אדמירל טאונטבאטן כראש המפקדה־הטקטית בתמרונים אלה אשר במשך יותר מ־3 שבועות בחנו את טיבם של סידורי־ההגנה היס־תיכוניים. כאמור, היה „מבצע כורת“ מורכב משני חלקים. בסדרת התמרונים הראשונה, מה־26 במאי ועד ל־7 ביוני, היה נושאו של התרגיל „מלחמת־מרוקשים“. ההנחה היתה שכוח עויני, ה„אגרטור“, כבש ביס־י איר וצי ביוגוסלביה, יון וצפון־איטליה, ופתח בהתקפת־מוקשים נמצאת־ביותר בים התיכון המרכזי, המכוונת לביתורו של הים לשנים.

כוח־שליית־המוקשים של הצד־המגן, המורכב משולות־מוקשים אמריקאיות, בריטיות, צרפתיות, איטלקיות ויוניות, בחיפוי של סירות, ספינות־משחית ונושאות־מטוסים, החל „מטאטא“ את שדות־המוקשים, כשהוא נתון להתקפות קשות ובלתי־פוסקות ע״י מטוסי ה„אגרטור“ אשר התאמצו למנוע ממנו ל„טאטא“ פרוודורים נקיים־ממוקשים. כוחות ה„אגרטור“ פעלו באורח תכליתי ויעיל וכל ה„תעלות“ אשר טואטאו בתוך שדות־המוקשים משך היום — מוקשו מחדש מדי לילה : — מעין הזדמנות לטעו־מראש את טעמה של המלחמה, ואורח ניהולה, באם אמנם תבוא כיום מן הימים.

בסדרת התמרונים השניה, מ־11 ביוני ועד 14 בו, שימש כנושא מס־ע־ת־נופה על פני היס־התיכון ע״י כוחות־הצי של ה„אגרטור“ — „לאחר פרצו דרך המיצרים התורכיים אל תוך הים התיכון“.

ה„כוח הכחול“ — אשר „הציג“ את הצד התוקף — פתח ב־11 ביוני במסע־התקפה במלוא המימדים, כשמטוסים מנושאות־המטוסים שלו תוקפים את מלטה בפצצות, ברק־

יש לשער — אגד־קרב גדודי מוגברי, או, יתכן, קצת למעלה מזה. — המער.

רצועת־הים שבין דרום סיציליה לחוף תוניסיה.

טות וב„נאפאלס“, ולאחר־מכן „מסרקים“ אותו באש המק־לעים והתותחנים־האבטומטיים שלהם וממקשים את־נמליה. מפציצים כבדים מבסיסי־יבשה — שבאו למעשה מטריפולי שבאפריקה, מקפריסין ומניאפול, אולם נחשבו על מטוסי־היבשה של ה„תוקפן“ — שיתפו את עצמם ב„מלאכת־הצות“ של מסע־ההתקפה ע״י פשיטות־התקפה מגובה רב, אשר באו כ„מבוא“ להרעשה מן הים, ע״י אניות הצי. מטרתו הכללית של ה„כוח הכחול“ היתה : לשלול מה„א.צ.א.“ את השימוש ביס־התיכון, ע״י תפיסת מלטה והשתלטות על נתיבות־הים המוליכות בכיוון מזרח־מערב. ה„כוח הכחול“ כולו התקדם להתקפה על מלטה לאחר שסילק הצדה „מסך“ של סירות וספינות־משחית אשר ה„כוח האדום“ — הצד המגן — פרס אותו על פני גישות־הים אל אי־המפתח. לאחר הרעשת־לילה קשה הסתער על האי כוח־עלייה־בחופים — שהוצג ע״י ה„מארינס“ האמריקאיים — כחילות־מחץ, בטנקים ובלהיבורים ; ועליו אסרו קרב גייסות בריטיים, מחיל־המצב של מלטה.

בינתיים התכנס ה„כוח האדום“ בגיברלטר, על מנת לע־לוח התקפת־נגד — והוא יצא לעבר מלטה כשלפניו נעים, בתורת „להב־החנית“ שלו, „חטיבות־הלימה“ של נושאות־מטוסים, ומפציצים מפורט ליאטיה, מבינארטה ומטולון. צוללות ה„כוח הכחול“, אשר שוטטו במימי היס־התיכון המערבי, אסרו קרב על ה„כוח האדום“ — והלו יכול היה להתקדם רק במחיר אבידות כבדות, כשהוא נתון להתקפות טורפדו בלתי־פוסקות. משנודע לו על בוא ה„כוח האדום“, השאיר כפקדו של ה„כוח הכחול“ ליד מלטה מסך־אניות קל בלבד — ותקף את הבאים בהתנגשות־מצח, בכל הספי־נות והמטוסים הנתונים לרשותו. סדרה שלמה של התמור־דדויות־קרב צייות נערכה אוי ב„תעלת־סיציליה“*, ובה הופעל, ובא לידי שימוש, ממש כל דבר המצוי בבית־גשקו הציני של ה„א.צ.א.“ : — החל מסירות־טורפדו בנות 60 טון ועד לנושאות־מטוסים בנות 45.000 טון, והמליקופטרים זעזעורים „חובט־ביצים“ — ועד למטוסי־סילון מסוג „באנ־שי“. לאחר סבלו אבידות כבדות, שנגרמו לו ע״י ה„כוח הכחול“ הפחות ממנו בעצמה מספרית, הצליח בכז״ה „כוח האדום“ לפרוץ דרך ההסגר־הימי ולהלץ את מלטה הנצודה — וע״י כך הביא את „מבצע־כורת“ אל סיומו.

במידה שניתן לעמוד על טיב הדברים בשעה זו, בטרם נתפרסמו הסיכומים המוסמכים, הרי עיקר הלקח מ„מבצע כורת“ כלול כנראה בנקודות הבאות :

1. למלחמת־המוקשים צפוי תפקיד ראשון־במעלה וראשי בכל הציבקות על היס־התיכון.
2. מלחמת־צוללות רחבת־מידות, באם תנוהל במרץ רב, עלולה להכשיל כל ניסיון להתקפת־נגד של המגן על היס־התיכון.
3. בים מוקף־יבשה, כאשר הגו היס־התיכון, חוסף עצמת־האוויר למלא את התפקיד המכריע.

ליאו היימן